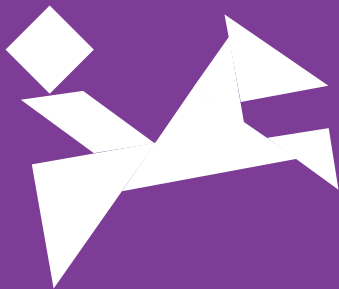
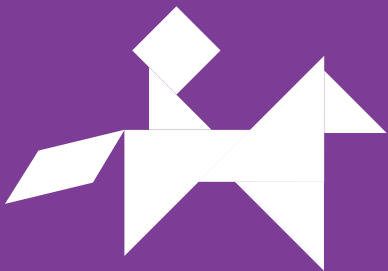

Sedem dobrých dôvodov na

**BUDOVANIE
EURÓPY PRE
DETI A S
DEŤMI**

1. Deti nie sú mini osoby s mini ľudskými právami

Deti majú práva. Dohovor OSN o právach dieťaťa považuje deti za držiteľov mnohých dôležitých práv. Základné práva detí v Európe chráni navyše aj Európsky dohovor o ľudských právach a Európska sociálna charta. Patria k nim napríklad: právo na život, právo ne byť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ochrana proti nútenej práci alebo otroctvu, rešpektovanie súkromného a rodinného života, právo na ochranu pred nebezpečenstvom a právo na vzdelanie.

Cieľom trojročnej kampane Rady Európy „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ je zabezpečiť dodržiavanie práv detí vo všetkých krajinách Európy.

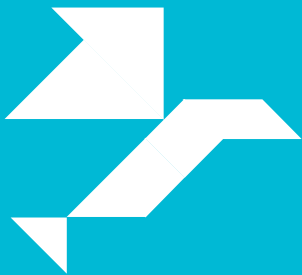

2. Deti sú zraniteľné. Potrebujú viac ochrany, nie menej

Deti sa stávajú obeťami mnohých foriem násilia. Využívajú ich ako otrokov, vojakov, robotníkov, sú zanedbávané, zneužívané, mrzačené, zabíjané. Toto sa deje na uliciach, v školách, v nemocniciach, na internete, v nápravno- výchovných zariadeniach, v médiách, v rodinách a na iných miestach, kde by sa deti mali cítiť bezpečne. Deti sú zraniteľné a v mnohých veciach sú závislé na dospelých. Nemôžu sa brániť a ich názory sa neberú do úvahy. Je potrebné prijať osobitné opatrenia na odstránenie ohrozovania detí.

Cieľom kampane „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ je odstrániť všetky formy násilia páchaného na deťoch prostredníctvom ochrany detí, odstránenia násilia, stíhania jeho páchatelov a participáciou detí. Program venuje osobitnú pozornosť obzvlášť zraniteľným deťom – deťom so zdravotným postihnutím, deťom žijúcim v chudobe a deťom, ktoré vyrastajú bez rodičov.

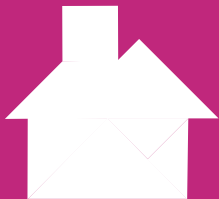
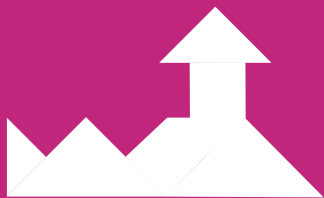
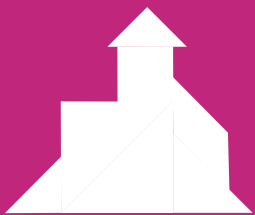

3. Akékoľvek násilie na deťoch je neospravedliteľné

V mnohých európskych krajinách spoločnosť toleruje, dokonca schvaľuje niektoré opakujúce sa formy násilia páchaného na deťoch, najmä tie, ktoré sa používajú v rodinnom prostredí. Napriek tomu, nikdy žiadna tradícia, náboženstvo, presvedčenie, ekonomická situácia alebo „výchovná“ metóda nemôže byť ospravedlnením úderov, faciek, bitky, mrzačenia, zneužívania, ponižovania, alebo akýchkoľvek iných praktík, ktoré hanobia dôstojnosť detí. Európa sa musí stať kontinentom, kde praktiky ako telesné tresty (či doma, v škole, alebo inde) nemajú miesto.

Kampaň „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ vystupuje proti všetkým formám násilia páchaného na deťoch, bude sa snažiť najmä o zvýšenie informovanosti, vzdelávanie, školenie a budovanie kapacít na podporu kultúry bez násilia a o dosiahnutie nulovej hranice jeho tolerovania.

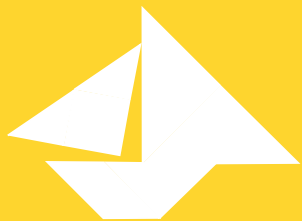

4. Všetkému násiliu voči deťom sa dá predchádzať

Väčšina prípadov násilia voči deťom zostáva neviditeľná, pretože deti sa boja o ňom hovoriť (nahlásiť ho), a keď tak urobia, dospelí nie vždy venujú nahláseným prípadom primeranú pozornosť. Nedostatok údajov a výskumu sťažuje prácu vlád pri zavádzaní efektívnych preventívnych opatrení.

Kampaň „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ pomôže krajinám vypracovať stratégie na zabránenie násilia voči deťom. Pomôže zlepšiť systémy, ktoré umožňujú nahlasovanie prípadov prostredníctvom detských liniek, podporu rodín a rýchlu identifikáciu a dokumentáciu prípadov. Umožní aj verejným orgánom a odborníkom rýchlo a primerane reagovať na oznámené násilie. Osobitné úsilie sa vyvinie na odstránenie sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí.

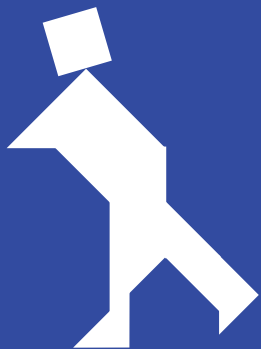
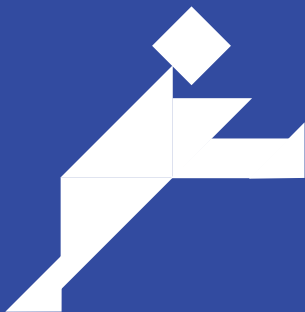

5. Ochrana detí si vyžaduje strategický prístup

Zložitosť a význam tohto problému a množstvo zainteresovaných aktérov si vyžadujú strategický prístup. Krajiny musia identifikovať krátkodobé a dlhodobé ciele, prehodnotiť legislatívne a inštitucionálne rámce a spustiť participačné procesy, do ktorých by sa zapojili všetci zainteresovaní a ktoré by zmobilizovali všetky dostupné zdroje.

Kampaň „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ chce pomôcť štátom upevniť alebo rozvinúť národné stratégie na ochranu práv detí. Pomôže štátom vypracovať aj komplexné obsažné a dostupné právne rámce. Navrhne modely účinných inštitucionálnych rámcov a podporí spustenie participačných procesov s cieľom navrhnuť a aplikovať národné postupy.

6. Práva detí sa týkajú nás všetkých

Verejné orgány a inštitúcie by mali zohľadňovať práva detí pri prijímaní rozhodnutí. Všetci odborníci, najmä tí, ktorí sú s deťmi v každodennom kontakte (vrátane zdravotných a sociálnych pracovníkov, učiteľov, právnikov, sudcov, novinárov, policajtov), jednotlivci (najmä rodičia) a podnikateľský sektor majú spoločnú zodpovednosť za blaho detí. Plne by sa mala uznávať a podporovať aj úloha, ktorú hrajú nezávislé inštitúcie a mimovládne organizácie (MVO).

Práva detí sa týkajú predovšetkým detí samotných, ale len málo z nich ich pozná, a ešte menej vie ako ich vykonávať. Deti potrebujú mať prístup k informáciám o svojich právach a mať možnosť zúčastňovať sa na prijímaní rozhodnutí, ktoré sa týkajú ich života a mali by byť k tomu podnecované.

Kampaň „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ chce aktivovať všetky časti spoločnosti, pripomenúť im ich osobitnú zodpovednosť a posilniť ich kapacity na predchádzanie násiliu a na ochranu detí. Kampaň zlepší prístup detí k informáciám a vypracuje metódy a nástroje na dosiahnutie zmysluplnej participácie detí na všetkých úrovniach – miestnej, regionálnej a národnej.

EUROPA

PRO

DETI

7. Európa rastie s právami detí

Vďaka medzinárodnej spolupráci sa situácia detí výrazne zlepšila. Medzinárodná spolupráca je nevyhnutná pri riešení problémov, ktoré postihujú mnoho krajín v celej Európe a v boji proti cezhraničnej kriminalite a ochrane jej obetí. Nedostatočnú medzinárodnú spoluprácu často zneužívajú počítačoví zločinci a obchodníci s ľuďmi.

Rada Európy vznikla v roku 1949 s cieľom vybudovať Európu na troch pilieroch – ľudských právach, demokracii a právnom štáte. Tento mandát predpokladá spoluprácu všetkých členských štátov Rady Európy (v súčasnosti 46) a ich zapojenie sa do budovania priestoru, v ktorom sa deti cítia bezpečne, šťastne a ako doma.

Kampaň „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ využije čo najviac medzinárodnú spoluprácu. Spojí dôležité nástroje, ako vypracovávanie noriem, monitorovanie, rozvoj postupov, technickú pomoc a informovanosť, a dá ich k dispozícii, aby slúžili detským právam. Rada Európy bude spolupracovať s ostatnými dôležitými aktérmi v Európe, ako je Európska únia a UNICEF a zabezpečí, aby vhodne dopĺňala odporúčania zo štúdie OSN o násilí voči deťom.

Budovanie Európy pre deti a s deťmi: práca napreduje

Zo všetkých medzivládnych organizácií v Európe má Rada Európy najlepšiu pozíciu na účinné riešenie otázky práv detí. Môže:

1. skĺbiť vysoko účinné nástroje: tvorbu noriem, monitorovanie, rozvoj postupov, programy spolupráce a pomoci, edukačné aktivity (vzdelávanie, školenia a komunikáciu),
2. ľahko aktivovať štyroch hlavných aktérov (štyri piliere): vlády, parlamenty, miestne samosprávy a MVO.

S víziou kampane sa stotožňujú aj všetky orgány Rady Európy, inštitúcie a hlavné administratívne jednotky, a podieľajú sa na dosahovaní jej cieľov. Túto tímovú prácu na úrovni organizácie inšpirovala pracovná skupina (v ktorej majú zastúpenie všetky sekretariáty Rady Európy) a koordinačná jednotka kampane (patriaca pod sekretariát Generálneho riaditeľstva pre sociálnu súdržnosť). Toto sú príklady prebiehajúcich aktivít Rady Európy.

I. Tvorba noriem

Najdôležitejšou výhodou Rady Európy je asi jej schopnosť tvoriť normy, a to vďaka osobitne dynamickej participácii jej orgánov a inštitúcií na tomto procese. Medzi rôzne právne texty, na ktorých sa práve pracuje a ktoré sa týkajú detí, patria:

- dohovor a odporúčanie o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním,
- odporúčanie o pozitívnom a nenásilnom rodičovstve,
- odporúčanie o posilnení postavenia detí v novom mediálnom prostredí,
- normy na ochranu detí pred škodlivým obsahom médií a iných informačných služieb,
- odporúčanie o participácii mladých ľudí patriacich k menšinám,
- odporúčanie obsahujúce európske pravidlá pre mladých delikventov zbavených slobody, alebo ktorým boli nariadené verejnoprospešné práce alebo opatrenia,
- revidovaný Európsky dohovor o adopcii,

- Charta Rady Európy o výchove k občianstvu a ľudským právam.

Aj Parlamentné zhromaždenie Rady Európy prijíma odporúčania, rezolúcie a stanoviská týkajúce sa práv detí. Jeho výbory pripravujú tieto správy, ktoré môžu viesť k prijatiu dôležitých textov:

- správa o implementácii právnych a iných nástrojov užitočných v boji proti násiliu a iným formám vykorisťovania a zneužívania detí,
- správa o sirotách, ktorých rodičia zomreli na následky AIDS, a zraniteľných deťoch,
- správa o zdravotnej a sociálnej situácii detí žijúcich v konfliktných alebo pokonfliktných oblastiach Európy,
- správa o samovraždách detí a dospelujúcich v Európe: vážny problém verejného zdravotníctva,
- správa o zabránení prvej forme násilia na deťoch: opusteniu dieťaťa po narodení.

II. Monitorovanie

Jednou z najdôležitejších činností je monitorovanie toho, ako členské štáty dodržiavajú normy ľudských práv. Štatutárne orgány Rady Európy (Parlamentné zhromaždenie a Výbor ministrov) zaviedli rôzne systémy monitorovania (podľa krajín, tém alebo podľa zmlúv). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutia a závery, ktoré prijal európsky Výbor pre sociálne práva sú toho dôkazom.

Nezávislá inštitúcia Komisára Rady Európy pre ľudské práva výrazne prispieva k hodnoteniu situácie prostredníctvom individuálnych návštev v jednotlivých krajinách. Správy a činnosť komisára čoraz viac zdôrazňujú otázky práv detí.

Nabáda monitorovacie orgány, aby venovali osobitnú pozornosť násiliu voči deťom. Kampaň „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ zavedie systematické prehodnocovanie rozhodnutí, správ a odporúčaní týkajúcich sa práv detí.

III. Rozvoj politik

V oblasti rozvoja politik zhromaždila Rada Európy pozoruhodné odborné skúsenosti. Väčšinu tejto práce vykonávajú riadiace výbory zložené zo zástupcov vlád a pozorovateľov z MVO (štvrtého piliera Rady Európy) a ďalších medzivládnych organizácií. Oni sú architektami sektorálnych politik Rady Európy. Riadiace výbory v oblasti právnej spolupráce, ľudských práv, sociálnej súdržnosti, kultúry, výchovy a mládeže zaradili otázky práv detí do svojej agendy, vrátane:

- prístupu rómskych detí k vzdelaniu,
- výchovy k demokratickému občianstvu,
- práv detí s postihnutím,
- práv detí v zariadeniach,
- integrácie detí migrantov,
- participácie detí: rozvoja metód, sietí a nástrojov, kladúc osobitnú pozornosť na deti, ktoré sa stali obeťou vylúčenia (deti migrantov, deti z ulice, deti z inštitucionálnych zariadení, deti s postihnutím, atď.),

- prehodnotenia národných mládežníckych politík v súvislosti s politikami zameranými na deti,
- analýz právnych a inštitucionálnych rámcov na národnej a miestnej úrovni, určovania najlepších skúsenosti z praxe a navrhovania modelov národných stratégií na ochranu práv detí,
- analýz národných a miestnych preventívnych opatrení, určovania najlepších skúseností z praxe a navrhovania modelov na prevenciu násilia na národnej a miestnej úrovni,
- návrhu smerníc o pozitívnom rodičovstve,
- vypracovania sady nástrojov o výchove k občianstvu a ľudským právam pre tých, ktorí prijímajú rozhodnutia.

IV. Spolupráca a pomoc

Na základe žiadosti Rada Európy individuálne spolupracuje s krajinami, pomáha im pri právnej reforme, tvorbe politík a inštitucionálnych rámcov a školeniach odborníkov.

V. Edukačné aktivity – komunikácia, výchova a školenia

Normy a postupy je potrebné dopĺňať komunikačnými, výchovnými a školiacimi stratégiami. Medzi súčasné aktivity patrí:

- príprava webovej stránky o právach detí,
- príprava tzv. child-friendly webovej stránky,
- vydanie príručky na tému internetová gramotnosť, násilie v školách, demokratická správa v školách, atď.,
- vydanie manuálu pre školiteľov o výchove k ľudským právam pre deti a s deťmi (Compasito), o násilí založenom na pohlaví, a násilí v školách,
- vydanie Charty o participácii mladých ľudí na miestnom a regionálnom živote, spôsobom prítiažlivým pre deti a mládež,
- komunikačné kampane na osobitné témy, ako sexuálne zneužívanie, telesné tresty, násilie v školách a násilie v médiách,
- organizovanie podujatí a kampaní na národnej úrovni.

Rada Európy a práva detí

HLAVNÉ PRÁVNE TEXTY

I. Dohovory

Základné dohovory

- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950)
- Európska sociálna charta (1961)
- revidovaná Európska sociálna charta (1996)
- Dodatkový protokol k Európskej sociálnej charte zavádzajúci systém kolektívnych sťažností (1995)
- Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (1987)

Ďalšie dohovory

- Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (2005)
- Dohovor o udržiavaní kontaktu s deťmi (2003)
- Dohovor o počítačovej kriminalite (2001)

- Európsky dohovor o občianstve (1997)
- Európsky dohovor o výkone práv detí (1996)
- Európsky dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí týkajúcich sa starostlivosti o deti a o obnove starostlivosti o deti (1980)
- Európsky dohovor o právnom postavení detí narodených mimo manželstva (1975)
- Európsky dohovor o osvojení detí (1967)

II. Odporúčania a rezolúcie Výboru ministrov (1990 – 2006)

- Odporúčanie Rec(2006)1 o úlohe národných mládežníckych rád pri rozvoji mládežníckej politiky
- Odporúčanie Rec(2005)5 o právach detí žijúcich v zariadeniach, ktoré vykonávajú svoju činnosť pobytovou formou
- Odporúčanie Rec(2004)13 o participácii mladých ľudí na miestnom a regionálnom živote
- Odporúčanie Rec(2003)20 týkajúce sa nových spôsobov riešenia kriminality mladistvých a úlohy súdnictva v týchto veciach
- Odporúčanie Rec(2002)5 o ochrane žien pred násilím
- Odporúčanie Rec(2001)16 o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním

- Odporúčanie Rec(2001)10 o Európskom kódexe policajnej etiky
 - Odporúčanie Rec(2000)11 o činnosti proti obchodovaniu s ľuďmi za účelom sexuálneho vykorisťovania
 - Odporúčanie číslo R(98)8 o participácii detí na rodinnom a spoločenskom živote
 - Odporúčanie číslo R(97)19 o zobrazovaní násilia v elektronických médiách
 - Odporúčanie číslo R(97)13 týkajúce sa zastrašovania svedkov a práv obhajoby
 - Odporúčanie číslo R(94)14 o súvislej a komplexnej rodinnej politike
 - Odporúčanie číslo R(93)2 o medicínsko-sociálnych aspektoch zneužívania detí
 - Odporúčanie číslo R(91)11 o sexuálnom vykorisťovaní, pornografii a prostitúcii detí a mladých ľudí, a o obchodovaní s nimi
 - Odporúčanie číslo R(91)9 o mimoriadnych opatreniach v rodinných veciach
 - Odporúčanie číslo R(90)2 o sociálnych opatreniach týkajúcich sa násilia v rodine
-
- Rezolúcia ResAP(2005)1 o ochrane dospelých a detí s postihnutím pred zneužívaním

III. Odporúčania a rezolúcie Parlamentného zhromaždenia (1990 – 2005)

- Odporúčanie 1703 (2005) o poskytovaní ochrany a pomoci odlúčeným deťom žiadajúcim o azyl
- Odporúčanie 1698 (2005) o právach detí v zariadeniach: nadväzujúce na odporúčanie Parlamentného zhromaždenia 1601 (2003)
- Odporúčanie 1666 (2004) o celoeurópskom zákaze telesného trestania detí
- Odporúčanie 1596 (2003) o situácii mladých migrantov v Európe
- Odporúčanie 1632 (2003) o dospievajúcich v kritickej situácii: prístup zo sociálneho a zdravotného hľadiska
- Odporúčanie 1601 (2003) o znížení počtu opustených detí v zariadeniach
- Odporúčanie 1561 (2002) o sociálnych opatreniach pre deti z vojnovnej oblasti juhovýchodnej Európy
- Odporúčanie 1555 (2002) Obraz žien v médiách
- Odporúčanie 1551 (2002) o budovaní spoločnosti 21. storočia s deťmi a pre deti: nadväzujúce na Odporúčanie 1286 (1996) o európskej stratégii pre deti
- Odporúčanie 1545 (2002) o kampani proti obchodovaniu so ženami
- Odporúčanie 1532 (2001) o dynamickej sociálnej politike pre deti a mládež v mestách a obciach

- Odporúčanie 1526 (2001) o kampani proti obchodovaniu s nepľnoletými s cieľom zastaviť juhovýchodnú európsku trasu: príklad Moldavska
 - Odporúčanie 1523 (2001) o domácom otroctve
 - Odporúčanie 1501 (2001) o zodpovednostiach rodičov a učiteľov pri výchove detí
 - Odporúčanie 1459 (200) Akčný plán pre deti z Kosova
 - Odporúčanie 1449 (2000) o ilegálnej migrácii z juhu stredomorskej oblasti do Európy
 - Odporúčanie 1443 (2000) o medzinárodných adopciách: dodržiavanie práv detí
 - Odporúčanie 1398 (1999) o situácii detí v Albánsku
 - Odporúčanie 1371 (1998) o zneužívaní a zanedbávaní detí
 - Odporúčanie 1336 (1997) o prioritnom boji proti vykorisťovaniu detskou prácou
 - Odporúčanie 1289 (1996) o európskej stratégii pre deti
 - Odporúčanie 1121 (1990) o právach detí
-
- Rezolúcia 1337 (2003) o migrácii spojenej s obchodovaním so ženami a prostitúciou
 - Rezolúcia 1307 (2002) o sexuálnom vykorisťovaní detí: nulová tolerancia

- Rezolúcia 1291 (2002) o medzinárodnom únose detí jedným z rodičov
- Rezolúcia 1247 (2001) o zmrzačovaní ženských genitálií
- Rezolúcia 1215 (2000) o kompani proti odvodom detských vojakov a ich účasti v ozbrojených konfliktoch
- Rezolúcia 1212 (2000) o znásilňovaní počas vojenských konfliktov
- Rezolúcia 1099 (1996) o sexuálnom vykorisťovaní detí

IV. Odporúčania a rezolúcie Kongresu miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy

- Odporúčanie 135 (2003) o miestnom partnerstve pre prevenciu a boj proti násiliu v školách
 - Odporúčanie 53 (1999) o politike pre deti/dospievajúcich a rodiny zo sociálne slabého prostredia
-
- Rezolúcia 160 (2003) o miestnom partnerstve na prevenciu a boj proti násiliu v školách
 - Rezolúcia 74 (1999) o politike v prospech detí/dospievajúcich a rodiny zo sociálne slabého prostredia

PERPA

PER

NETI

Stavaj s nami!

Grafika kampane „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ čerpá inšpiráciu z tangramu. Tangram je čínska logická hra, podobná puzzle, ktorej podstatou je vytvárať rôzne tvary zo siedmich normovaných častí: piatich trojuholníkov (dvoch veľkých, jedného stredne veľkého a dvoch menších), štvorca a rovnobežníka. Na prvý pohľad to vyzerá jednoducho, ale po niekoľkých pokusoch možno zmeníte názor! Ak ste túto hru ešte nikdy predtým nehrali, pokúste sa napodobňovať obrázky z tejto brožúrky za pomoci vystrihnutých častí z protilahlej strany. Ak sa vám to nedarí, poproste hociaké dieťa aby vám pomohlo, alebo sa pozrite na riešenia na stranách 33 a 34.

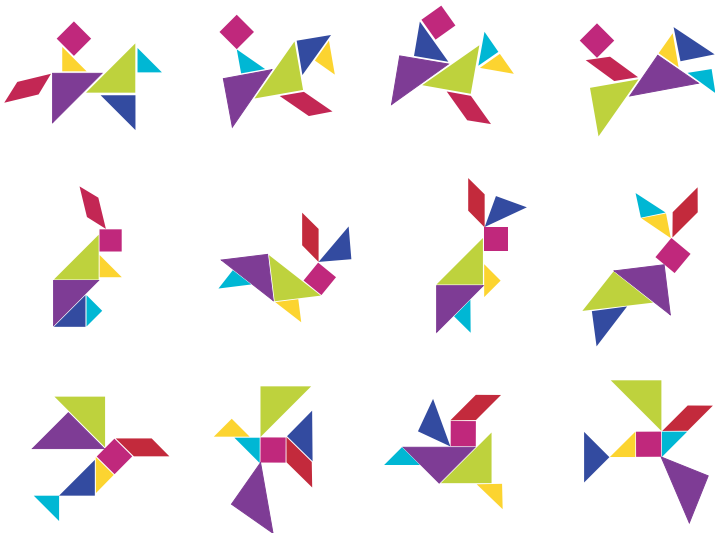
Tangram

Tangram

vzory

vzory

Co-ordination unit

“Building a Europe for and with Children”

DG III – Social Cohesion

Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Tel.: 33 (0)3 90 21 52 51

Fax: 33 (0)3 90 21 52 85

www.coe.int/children

Slovenskú verziu pre kampaň Budovanie Európy
pre deti a s deťmi pripravila

Informačná kancelária Rady Európy v Bratislave
Klariská 5, P.O.Box 217, 810 00 Bratislava 1

Tel.: 02/5443 5752

Fax: 02/ 5443 5672

www.radaeuropy.sk

► Design: Rada Európy
© Rada Európy, 2006

Grafická úprava a tlač slovenskej verzie: Združená stredná škola polygrafická
Vydala: Informačná kancelária Rady Európy v Bratislave
november 2006

SEDEM DOBRÝCH DŔVODOV NA BUDOVANIE
EURŔPY PRE DETI A S DEŤMI

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE